

„Informacja na temat stanu realizacji planu likwidacji niskiej emisji w Katowicach – likwidacja kotłów w budynkach jedno i wielorodzinnych, w budynkach komunalnych.”

W związku z zapisami dotyczącymi ograniczenia w stosowaniu źródeł ciepła, wynikającymi z "uchwały antysmogowej", która weszła w życie 1 września 2017 r., od 1 stycznia 2022 r. na terenie województwa śląskiego, zakazane jest eksploatowanie kotłów na paliwo stałe, starszych niż 10 lat (na dzień wejścia uchwały), lub nie posiadających tabliczki znamionowej. Od 1 stycznia 2024 roku zakaz obejmuje kotły eksploatowane od 5 do 10 lat (data produkcji od 2007 r. do 2012 r.), a od 1 stycznia 2026 roku – urządzenia młodsze niż pięć lat (data produkcji od 2013 r. do 31.08.2017 r.). Od 1 stycznia 2023 r. zakaz obejmuje również piece i kominki, jeśli nie osiągają sprawności cieplnej na poziomie 80% lub nie są wyposażone w urządzenia redukcji emisji pyłu zgodnie z wymogami ekoprojektu.

1. Dotacja celowa z budżetu miasta Katowice

1.1. Budynki mieszkalne jedno i wielorodzinne – dotacje do wymiany źródła ciepła

Z uwagi na brak statystyk z podziałem na budynki jednorodzinne i wielorodzinne, poniższe dane dotyczą wszystkich budynków, dla których udzielono dotacji od roku 2009.

Na podstawie Uchwały XLIII/984/2022 Rady Miasta Katowice z dnia 27 stycznia 2022 r., na bieżąco przyjmowane i rozliczane są wnioski o dotację celowa na wymianę systemu ogrzewania z węglowego na proekologiczny.

Do 27.10. 2025 r. wymieniono 11 732 szt. indywidualnych systemów grzewczych, tj.:

- na ogrzewanie gazowe: 7 185 szt.,
 - na ogrzewanie elektryczne: 1 171 szt.,
 - na ogrzewanie z sieci zdalaczynnej: 1 778 szt.,
 - na ogrzewanie w oparciu o kocioł z podajnikiem na pellet: 236 szt.,
 - na ogrzewanie w oparciu o pompę ciepła: 166 szt.,
 - na ogrzewanie węglowe (do 2021 r.): 1 177 szt.,
 - na ogrzewanie kominkowe (do 2016 r.): 17 szt.,
 - na ogrzewanie olejowe (do 2016 r.): 2 szt.
- na łączną kwotę 100 010 219,00 zł.

W związku z wejściem w życie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1275 z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, zgodnie z art. 17 ust. 15 nie będzie możliwe udzielanie zachęt finansowych (dotacji) do montażu instalacji indywidualnych kotłów zasilanych paliwami kopalnymi. Powyższa dyrektywa może mieć wpływ na zmniejszenie ilości składanych wniosków na wymianę systemu ogrzewania w latach 2024-2025.

ROK		2009	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	SUMA 2009-2025
ogrzewanie gazowe	szt.	187	141	90	140	174	158	384	458	685	795	806	1 098	956	484	312	317	7 185
ogrzewanie elektryczne	szt.	32	20	11	9	10	19	23	44	112	106	97	166	210	152	96	64	1 171
sieć zdalacyn-na	szt.	14	0	82	80	18	65	12	47	202	189	119	60	478	251	150	11	1 778
ogrzewanie -węgłowe	szt.	164	118	53	100	114	110	94	76	83	84	98	83	0	0	0	0	1 177
ogrzewanie - pellet (dotacja do c.o. od 2022r.)	szt.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	134	23	39	40	236
ogrzewanie - pompa ciepła (dotacja do c.o. od 2022r.)	szt.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	70	29	42	25	166
ogrzewanie olejowe (nie ma dotacji od 2017r.)	szt.	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
ogrzewanie kominkowe (nie ma dotacji od 2017r.)	szt.	5	2	1	3	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17
Ilość źródeł ciepła	szt.	402	282	237	332	318	355	515	625	1 082	1 174	1 120	1 407	1 848	939	639	457	11 732
kwota	zł	1 865 068	1 501 576	1 261 573	1 664 293	1 736 729	1 847 650	4 698 448	5 511 399	9 137 398	9 997 679	10 155 016	12 702 510	18 103 872	9 138 860	6 233 365	4 454 783	100 010 219

* dane za rok 2025 – stan na dzień 27.10.2025 r.

1.2. Budynki mieszkalne jedno i wielorodzinne – dotacje do montażu OZE

Od 2009 r. do końca 2024 r. udzielono dotacji do zakupu 1860 szt. urządzeń OZE za łączną kwotę 10 548 797,00 zł.

Odnawialne źródła		2009	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	SUMA	
		szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.		
kolektory	WIELORODZINNE	68	38	75	101	154	63	21	20	2	3	4	5	15	1	0	570	606
	JEDNORODZINNE									17	5	3	3	1	5	2	36	
pompy ciepła	WIELORODZINNE	1	0	4	12	18	40	25	24	9	5	20	3	6	32	49	248	302
	JEDNORODZINNE									18	6	6	11	1	12	0	54	
ogniwa fotowoltaiczne	WIELORODZINNE	0	0	0	0	3	19	19	11	10	39	85	80	86	55	18	425	716
	JEDNORODZINNE									55	47	32	71	47	25	14	291	
rekuperator	WIELORODZINNE	0	3	0	0	1	1	1	3	1	1	51	6	6	4	43	121	151
	JEDNORODZINNE									5	4	5	5	2	3	6	30	
ogrzewanie - pellet (dotacja do c.o. od 2022r.)	WIELORODZINNE	0	0	0	3	2	3	5	8	3	2	10	16	0	0	0	52	85
	JEDNORODZINNE									10	8	1	14	0	0	0	33	
Ilość źródeł ciepła	JEDNORODZINNE	69	41	79	116	178	126	71	66	105	70	47	104	51	45	22	1190	1860
	WIELORODZINNE									25	50	170	110	113	92	110	670	
SUMA		69	41	79	116	178	126	71	66	130	120	217	214	164	137	132	1860	
KWOTA [zł]		405 625	244 448	267 882	670 362	981 885	689 248	413 330	389 076	687 870	712 411	1 284 697	1 313 378	902 639	810 398	775 548	10 548 797	

* W 2010 r. nie były udzielane dotacje; brak danych za 2025 r.

2. Program „Ciepłe Mieszkanie”

Celem programu „Ciepłe Mieszkanie” jest zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych. Warunkiem uzyskania dofinansowania w ramach ww. programu jest posiadanie nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe, które nie spełnia wymagań rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe lub Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE.

Na terenie Miasta Katowice udzielono dotacji na modernizację źródeł ciepła w 2 lokalach mieszkalnych - ul. Powstańców 27/2 (montaż kotła na pellet), ul. Panewnicka 169/4 (montaż pompy ciepła, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej). Niskie wykonanie w stosunku do zaplanowanych środków wynika z faktu, iż mieszkańcy nie spełniali kryteriów dochodowych wskazanych przez WFOŚiGW w Katowicach.

3. Program Priorytetowy „Czyste Powietrze”

Czyste Powietrze to kompleksowy program, którego celem jest wymiana starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz głęboka termomodernizacja budynków jednorodzinnych. Program skierowany jest do osób fizycznych będących właścicielami/współwłaścicielami domów jednorodzinnych/wydzielonych lokali mieszkalnych. Dotacje udziela Wojewódzki Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Program został uruchomiony w 2018, a okres realizacji programu ustalono na lata 2018-2029.

W latach 2018 – 2024 udzielono dotacji do wymiany 1 681 szt. źródeł ciepła na łączną kwotę 37 602 238,82 zł (brak danych odnośnie udzielonego dofinansowania w 2018 roku).

Dane na temat realizacji Programu „Czyste Powietrze” udostępniane są na stronie WFOŚiGW w Katowicach.

ROK		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	SUMA 2018-2024
ogrzewanie gazowe	szt.	617	59	44	111	148	87	66	1132
ogrzewanie elektryczne	szt.	108	2	0	2	8	3	1	124
sieć zdalaczynna	szt.	96	0	0	1	0	0	1	98
kocioł węglowy	szt.	83	12	7	8	12	0	0	122
kocioł na pellet	szt.	0	4	5	5	17	12	1	44
pompa ciepła	szt.	0	7	5	11	60	65	13	161
ogrzewanie olejowe	szt.	0	0	0	0	0	0	0	0
ogrzewanie kominkowe	szt.	0	0	0	0	0	0	0	0
Ilość źródeł ciepła	szt.	904	84	61	138	245	167	82	1681
kwota	zł	b.d.	4 191 427,19	3 647 187,40	4 643 264,68	5 242 116,41	11 197 456,69	8 680 786,45	37 602 238,82

4. Program STOP SMOG w GZM - poprawa efektywności energetycznej budynków jednorodzinnych poprzez realizację przedsięwzięć niskoemisyjnych w najmniej zamożnych gospodarstwach domowych (2023-2025).

W ramach programu na terenie 11 gmin tworzących GZM planowane jest przeprowadzenie 210 przedsięwzięć niskoemisyjnych w budynkach osób ubogich energetycznie. Zakładanym efektem programu jest likwidacja niespełniających standardów niskoemisyjnych źródeł ciepła w 199 budynkach jednorodzinnych oraz inne przedsięwzięcia mające na celu poprawę efektywności energetycznej budynków.

W dniu 17.02.2022 r. Miasto Katowice przystąpiło do projektu na podstawie porozumienia pomiędzy Gminami i Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią. W projekcie zakłada się przeprowadzenie przedsięwzięć niskoemisyjnych wraz z niezbędnymi robotami termomodernizacyjnymi w 25 budynkach, znajdujących się na terenie Gminy Katowice, tj.: w 10 budynkach komunalnych zarządzanych przez KZGM oraz 15 budynkach osób fizycznych spełniających kryteria Projektu, w tym min. kryterium niskich dochodów.

Aktualnie przeprowadzane są w ramach ww. Projektu roboty termomodernizacyjne i przedsięwzięcia niskoemisyjne w 10 budynkach, wskazanych przez KZGM.

W celu wyłonienia 15 budynków, będących własnością osób fizycznych Miasto Katowice do 30 kwietnia 2025 r. prowadziło nabór ciągły do Projektu wśród mieszkańców Katowic. W ramach naboru wpłynęło 14 wniosków mieszkańców o udział w projekcie. Do chwili obecnej wyłoniono i zawarto umowy z 8 beneficjentami końcowymi, którzy spełnili kryteria naboru.

Łączna wartość projektu dla Miasta Katowice: 2 650 000,50 PLN i będzie pokrywana w następujący sposób:

- 1) z programu STOP SMOG w wysokości 89,9% tej kwoty, tj. 2 382 349,98 PLN
- 2) ze środków będących w dyspozycji Gminy w wysokości 10,1% tej kwoty tj. 267 650,02 PLN (w tym z pomocy finansowej GZM w wysokości 133 459,00 PLN).

5. Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych przez Komunalny Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Katowicach.

ROK		2018 ¹⁾	2019 ²⁾	2020 ³⁾	2021	2022	2023	2024	SUMA 2018-2024
ogrzewanie gazowe	szt.	b.d.*	b.d.*	b.d.*	83	39	0	0	122
ogrzewanie elektryczne	szt.	b.d.*	b.d.*	b.d.*	0	0	0	0	0
sieć zdalaczynna	szt.	b.d.*	b.d.*	b.d.*	72	28	29	29	158
kocioł węglowy	szt.	b.d.*	b.d.*	b.d.*	0	0	0	0	0
kocioł na pellet	szt.	b.d.*	b.d.*	b.d.*	0	0	0	0	0
pompa ciepła	szt.	b.d.*	b.d.*	b.d.*	0	0	0	0	0
ogrzewanie olejowe	szt.	b.d.*	b.d.*	b.d.*	0	0	0	0	0
ogrzewanie kominkowe	szt.	b.d.*	b.d.*	b.d.*	0	0	0	0	0
Ilość źródeł ciepła	szt.	0	0	0	155	67	29	29	280
kwota	zł	b.d.*	b.d.*	b.d.*	9 392 664,57	8 208 358,08	9 901 824,93	7 251 107,09	34 753 954,67

¹⁾ **2018 r.** – wykonano termomodernizację 1 budynku o łącznej powierzchni 324,48 m². Proekologiczna przebudowa systemów grzewczych, a w szczególności budynków mieszkalnych i publicznych: a) ul. Warszawska 6/Teatralna 9 – w wyniku przetargu publicznego została zawarta umowa na wymianę i dobudowę instalacji c.o. oraz na przebudowę wymiennika ciepła w budynku przy ul. Warszawskiej 6/Teatralnej 9,9a; zadanie zostało zakończone. b) ul. Szeligiewicza 3c - kontynuowano roboty budowlane rozpoczęte w 2017 r., polegające na wykonaniu instalacji c.o. i ciepłej wody użytkowej w budynku mieszkalnym; zadanie zostało zakończone. c) ul. Królowej Jadwigi 6 - kontynuowano roboty budowlane rozpoczęte w 2017 r., polegające na dobudowie przewodów kominowych i wykonaniu centralnego ogrzewania; zadanie zostało zakończone. d) ul. Karola 3 - w wyniku przetargu publicznego została zawarta umowa na budowę instalacji c.o. i ciepłej wody użytkowej oraz instalacji gazowej dla potrzeb nowej kotłowni w budynku mieszkalnym (dane z Raportu o stanie miasta za rok 2018, brak danych kwotowych).

²⁾ **2019 r.** – wykonano termomodernizację 1 budynku o łącznej powierzchni 5 456,70 m² (wykonano 28 szt. ogrzewania gazowego i elektrycznego). W 14 lokalach mieszkalnych najemcy wykonali zmianę ogrzewania indywidualnie (dane z Raportu o stanie miasta za rok 2019, brak danych kwotowych).

³⁾ **2020 r.** – wykonano termomodernizację 3 budynków o łącznej powierzchni 2 065,89 m² (wykonano 22 szt. ogrzewania gazowego i elektrycznego); w 28 lokalach mieszkalnych najemcy wykonali zmianę ogrzewania indywidualnie (dane z Raportu o stanie miasta za rok 2020, brak danych kwotowych).

6. „Poprawa jakości powietrza w Katowicach poprzez wymianę systemów grzewczych opalanych węglem w budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych” .

Program realizowany w latach 2021 – 2023 z dofinansowaniem ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej IV Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna, Działania 4.6.Czyste powietrze, Poddziałania: 4.6.1. Czyste powietrze – konkurs. Wysokość dofinansowania ze środków EFRR RPO WŚI 2014-2020: 85% kosztów kwalifikowalnych netto.

Cel programu: poprawa jakości powietrza (w tym w szczególności ograniczenie emisji CO₂ oraz pyłu PM₁₀) poprzez wymianę nieekologicznych źródeł/ systemów ciepła na ekologiczne w budynkach jednorodzinnych, znajdujących się na terenie miasta Katowice, będących własnością osób fizycznych.

Program realizowany w formule grantowej pozwalał na wymianę starych bezklasowych źródła ciepła na paliwa stałe oraz źródła ciepła na paliwa stałe klasy nie wyższej niż 4 według normy PN-EN 303-5:2012 na jeden z systemów niskoemisyjnych min. poprzez: 1) podłączenie do sieci ciepłowniczej, 2) instalację kotłów spalających pelet lub paliwo gazowe, 3) zastosowanie źródeł ciepła wykorzystujących energię elektryczną (pompy ciepła powietrze woda, oporowe kotły elektryczne lub elektrodowe, piece akumulacyjne, promienniki, oporowe ogrzewanie elektryczne). Wymianie źródła ciepła mogły towarzyszyć uzasadnione modernizacje systemu co lub c.o. + c.w.u. pozostające w związku przyczynowo - skutkowym z likwidacją dotychczasowego źródła ciepła. Wymiana systemu grzewczego mogła być uzupełniona poprzez montaż mikroinstalacji OZE.

Rzeczowa realizacja projektu zakończyła się 30.06.2023 roku. Z projektu skorzystało 60 Grantobiorców. W ramach projektu zlikwidowano 64 nieekologicznych źródeł ciepła (w tym 57 sztuk kotłów i 7 sztuk pieców, kominków). W zamian zainstalowano: 31 szt. kotłów gazowych, 1 szt. kotła na pelet, 26 sztuk pomp ciepła, 2 szt. systemów z promiennikami, 4 kolektory słoneczne z zasobnikami, 22 szt. instalacji fotowoltaicznych.

Łączny koszty projektu wyniósł: 2 549 315,34 zł, w tym koszt kwalifikowany projektu wyniósł: 2 496 720,54 zł. Kwota dofinansowania projektu ze EFRR RPO WŚI 2014-2020 w wysokości 85% kosztów kwalifikowalnych netto wyniosła: 2 122 212,46 złotych.